

สำนักหอสมุดกลาง พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร

The desires for grade 12 students' to select subjects in agriculture at Traimudomsuksa Pattanakarn school Bangkok toward the characteristics of agricultural teachers

โดย

นางสาวเบญจวรรณ แจ่มเจริญ

ร.พ.
๔๗๘๘๗
๒๕๔๔

เลขหม.....
เลขทะเบียน..... 47235
วัน, เดือน, ปี..... 24 ส.ย. 2546

b.....
i.....

ปัญหาพิเศษนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ

ปีการศึกษา 2544

ชื่อเรื่อง ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร

The desires for grade 12 students' to select subjects in agriculture at Traimudomsuksa Pattanakarn school Bangkok toward the characteristics of agricultural teachers.

ชื่อ-สกุล นางสาวเบญจวรรณ แจ่มเจริญ

สาขาวิชา เทคโนโลยีการเกษตร-การผลิตสัตว์

ภาควิชา คุรุศาสตร์เกษตร

คณะ คุรุศาสตร์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จำลอง ศรีสุวรรณ

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์กัทพงศ์ ปวงสุข

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544 และ 2) เพื่อศึกษาลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544 นักเรียนที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544 จำนวน 168 คน ข้อมูลที่ทำการเก็บรวบรวมมาได้นำมาทำการแจกแจงความถี่ และวิเคราะห์ค่าทางสถิติ โดยหาค่าร้อยละ หาค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาสภาพทั่วไปของนักเรียน พบว่า นักเรียนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุของนักเรียนส่วนใหญ่จะอายุ 18 ปี มีภูมิลำเนาในเขตภาคกลาง ส่วนภาคอื่น ๆ มีอยู่บ้างเล็กน้อย ศาสนาที่นักเรียนนับถือส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอื่น ๆ มีบ้างเล็กน้อย อาชีพของบิดา นักเรียน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขายและรับราชการ ส่วน

มารดาของนักเรียนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพแม่บ้าน พนักงานรัฐวิสาหกิจ ระดับคะแนนเฉลี่ย
สะสมของนักเรียนส่วนมากจะอยู่ระหว่าง 2.00-2.50

จากการศึกษาความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียน พบว่า
นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความต้องการคุณ
ลักษณะของครูเกษตรในด้านความสัมพันธ์กับนักเรียนมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้าน
บุคลิกภาพ และด้านการสอน ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตร ที่นักเรียนต้องการ พบว่า นักเรียน
ต้องการ คุณลักษณะของครูเกษตรมากที่สุด 3 รายการ คือ 1) มีความเป็นมิตรและเป็นกันเองกับ
นักเรียน และมีอารมณ์ขัน สนุกสนานเฮฮา 2) ใจดีและมีน้ำใจต่อนักเรียน และ 3) มีความรัก
ความเมตตาต่อนักเรียน เข้าใจและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

การทำปัญหาพิเศษครั้งนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีต้องขอขอบคุณ อาจารย์ จำลอง ศรีสุวรรณ ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ และอาจารย์ ภักพงศ์ ปวงสุข ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้ข้อเสนอแนะและติดตามแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาการทำปัญหาพิเศษจนสามารถจัดทำปัญหาพิเศษสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

นอกจากนี้ผู้ทำปัญหาพิเศษต้องขอขอบคุณนางฉัฐวรรณ ชื่นอินทร์งาม ซึ่งให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจแบบสอบถาม และขอขอบพระคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ และผู้อำนวยการโรงเรียนพรตพิทยพยัต ที่ให้ความอนุเคราะห์และให้การช่วยเหลือในการทำแบบสอบถามครั้งนี้ ขอขอบคุณห้องสมุดคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบังที่ให้ความสะดวกในเรื่องของเอกสารต่าง ๆ ที่ใช้ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณบิดา-มารดา ที่ให้ความช่วยเหลือเรื่องทุนทรัพย์ในการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ คุณงามความดีของการทำปัญหาพิเศษครั้งนี้ขอมอบให้กับบุคคลดั่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้ ส่วนข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นกับงานชิ้นนี้ข้าพเจ้าขอรับผิดชอบไว้แต่เพียงผู้เดียว

เบญจวรรณ แจ่มเจริญ

ตุลาคม 2544

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อปัญหาพิเศษ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของปัญหา.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	5
2.1 ความหมายของครู.....	6
2.2 คุณลักษณะหรือบทบาทของครู.....	8
2.3 บทบาทและหน้าที่ของครู.....	12
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
3. วิธีดำเนินการวิจัย.....	20
3.1 ประชากร.....	20
3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	20
3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม.....	21
3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม.....	22
3.2.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม.....	23
3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	23

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	26
4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	26
4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร.....	29
4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตรที่นักเรียนต้องการ.....	33
4.4 วิจารณ์.....	34
5. สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	36
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	36
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	38
บรรณานุกรม.....	39
ภาคผนวก.....	40

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	27
4.2 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอน.....	29
4.3 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพ.....	30
4.4 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน.....	32
4.5 สรุปความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรที่นักเรียนต้องการ โดยรวม.....	33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. แผนภาพแสดงกรอบแนวความคิดการวิจัย.....	3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยเป็นประเทศที่กำลังพัฒนา มีทรัพยากรและพลเมืองที่ประกอบอาชีพทางเกษตรเป็นพื้นฐานหลัก เจ้าหน้าที่พนักงาน ตลอดจนงบประมาณได้ทุ่มเทให้การส่งเสริมพัฒนาการเกษตรอย่างกว้างขวาง ผลผลิตทางเกษตรเป็นส่วนหรือปัจจัยในการสนับสนุนส่งเสริมให้เกิดผลิตผล สินค้า อาหาร ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้เป็นสินค้าที่ใช้ภายในประเทศ และส่งออกขายเป็นสินค้าออกเป็นเงินรายได้ ภาษีอากร มาดำเนินกิจการของประเทศอย่างไรก็ตาม ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการเกษตรทั้งด้านเทคนิค วิชาการ วิธีการให้การศึกษา การเผยแพร่ ตลอดจนปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสภาพของกลไกเอง สภาพแวดล้อมทางสังคม เศรษฐกิจ และบรรยากาศของการเมือง ซึ่งกลไกต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตนเองให้เกิดความรู้ ความคิด จนสามารถแก้ไข ปัญหาในการประกอบอาชีพให้เจริญก้าวหน้า เป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (วิจิตร อวาระกุล, 2535 : 13)

มนุษย์กับความรู้ของมนุษย์ เป็นทรัพยากรอันสำคัญที่จะช่วยให้เกิดการพัฒนายั่งยืน การเกษตรได้กลายเป็นภาคการผลิตที่จำเป็นต้องมีองค์คุณต่าง ๆ ของความรู้เข้ามาใช้ประกอบไม่น้อยไปกว่าภาคอุตสาหกรรมซึ่งถูกมองว่าต้องใช้เงินในการลงทุนสูง การเกษตรในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนา เป็นการเกษตรที่ต้องเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการปรับปรุงระบบบริหารจัดการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ดังนั้นการพัฒนบุคคลทางด้านเกษตรจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศมาก เพราะประชากรของประเทศไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรมประมาณ 56.09 % (อรุณี ลิ้มศิริและปัญญาฉัตร กลุ่มท่อม, 2542 : 3) ของประชากรทั้งหมด การประกอบอาชีพเกษตรของประชากรยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควรเพราะว่าประชากรยังขาดความรู้ทางด้านเทคโนโลยีใหม่ ๆ น้อยมากหรือเป็นคนที่ไม่มีความรู้เลย จึงทำให้สถาบันที่มีความเกี่ยวข้องกับการเกษตรต้องมีการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นการให้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตร แต่การให้การศึกษาด้านการเกษตรก็ยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร อันเนื่องมาจากปัจจัยหลาย ๆ อย่างที่มีความเกี่ยวข้อง ทั้งทางด้านสภาพแวดล้อม และด้านของตัวบุคคลที่มีความเกี่ยวข้องกับการ

ให้ความรู้แก่นักเรียน นักศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านของตัวอาจารย์ผู้สอนที่มีความสำคัญในการให้ความรู้

ดังนั้นผู้ทำการวิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะทำการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ว่านักเรียนมีความต้องการครูเกษตรที่มีลักษณะอย่างไร เพื่อที่จะได้ทราบว่าครูเกษตรในอุดมคติของนักเรียนเป็นอย่างไร และเพื่อเป็นข้อเสนอแนะแก่สถาบันที่มีการผลิตครูเกษตรจะได้ทำการผลิตครูเกษตรที่ตรงตามความต้องการของนักเรียน ซึ่งจะมีผลทำให้การจัดการศึกษาเกษตรประสบความสำเร็จได้มากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544
2. เพื่อศึกษาถึงลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544

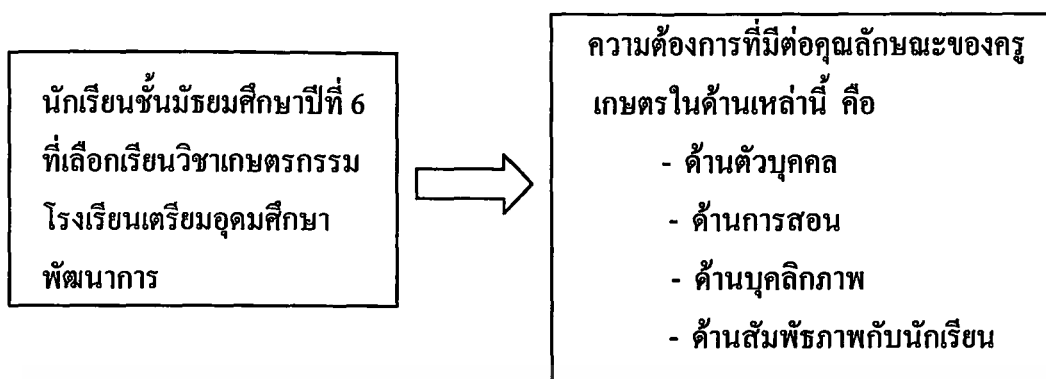
1.3 ขอบเขตของปัญหา

การวิจัยเรื่องความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร โดยศึกษาปัจจัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านการสอน
2. ด้านบุคลิกภาพ
3. ด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ ได้แก่แก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 168 คน ตามรายละเอียดดังนี้

จากขอบเขตของปัญหา ผู้ทำวิจัยได้วางกรอบแนวความคิดการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร ไว้ดังนี้

แผนภาพแสดงกรอบแนวความคิดการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการที่มีต่อคุณลักษณะของครู เกษตร

นิยามศัพท์

“ความต้องการ” หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกต่อการตอบสนองความรู้สึกรู้สึกเข้าใจ การรับรู้ต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยการถ่ายทอดเป็นคำพูดหรือเป็นลายลักษณ์อักษร

“นักเรียน” หมายถึง นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2544

“โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ” หมายถึง โรงเรียนที่ให้การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ตั้งอยู่เลขที่ 499 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

“ครูเกษตร” หมายถึง ผู้ที่สอนวิชาชีวเกษตรกรรม ในโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา พัฒนาการ

“ลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียน” หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึก ความเข้าใจและการรับรู้ของนักเรียนที่มีต่อการสอนของครู และทำการถ่ายทอดออกมา โดยการตอบแบบสอบถามที่ผู้ทำการวิจัยได้สร้างขึ้น ซึ่งแบบสอบถามนี้จะประกอบด้วยคำถามในด้านต่าง ๆ คือ

- คุณลักษณะด้านตัวบุคคล หมายถึง สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เช่น เพศ อายุ ภูมิลำเนาเดิม ศาสนา อาชีพบิดามารดา คะแนนเฉลี่ยสะสม

- คุณลักษณะด้านการสอน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการสอน การค้นคว้าวิชาใหม่ ๆ มาให้นักเรียน การนำเอาทฤษฎีการสอนมาประยุกต์ใช้ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ การใช้อุปกรณ์และการติดตามประเมินผล เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอนให้มากที่สุด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- คุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ หมายถึง พฤติกรรมทางด้านร่างกาย วาจา อุปนิสัย และเจตคติต่าง ๆ เช่น การแต่งกาย กิริยามารยาท และการควบคุมอารมณ์ ซึ่งแต่ละพฤติกรรมเป็นส่วนประกอบของบุคลิกภาพ

- คุณลักษณะด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่เกี่ยวกับการแสดงถึงความสัมพันธ์อันระหว่างครูอาจารย์กับนักศึกษา การให้คำแนะนำปรึกษาในด้านต่าง ๆ ความรักใคร่และการเอาใจใส่นักศึกษา

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงคุณลักษณะของครูเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการจัดการสอนได้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 2

การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

- 2.1 ความหมายของครู
- 2.2 คุณลักษณะหรือบทบาทของครู
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของครู

ครูแม้ว่าจะเป็นการปูชนธรรมาทั่วไปแต่สังคมไทยก็ได้ให้การยกย่องนับถือครูคือปูชนียบุคคล (คือบุคคลที่ควรแก่การเคารพกราบไหว้เป็นบุคคลที่สมควรแก่การบูชา) ทั้งนี้เพราะคนไทยตระหนักในความรู้และจริยวัตรอันดีงามของครูมาโดยตลอดบุคคลใดก็ตามที่ได้ตั้งใจเข้ามาสู่วิชาชีพครูแล้ว จะต้องตระหนักในความเป็นครูและประพฤติปฏิบัติตนให้สมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นครูทั้งในเวลาและนอกเวลาทำการสอนทั้งในที่ลับสายตาผู้อื่น และในที่สาธารณะผู้เป็นครูต้องมีความสำนึกอยู่เสมอว่า “ถ้าเราพร่ำสอนผู้อื่นมิให้กระทำความผิดอย่างไร เราจะต้องประพฤติปฏิบัติให้ดูเป็นตัวอย่างเสียก่อน” เหนือสิ่งใดครูจะมีความเป็นปูชนียบุคคลอยู่ได้ตลอดเวลาไปก็ด้วยอาศัย “คุณธรรมนิยม” ของครูช่วยค้ำจุนให้ครูกระทำหน้าที่ของครูอย่างครบถ้วนบริบูรณ์ต่อไป จึงมีผู้ที่ให้ความหมายของคำว่าครูไว้หลายทาง ดังเช่น

พระโสภณ คณาภรณ์ ได้อธิบายความหมายของ “ครู” โดยอาศัยรูปศัพท์ที่ใช้ในพุทธศาสนา ซึ่งเป็นคำแทนองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า บรมครูของโลกพระองค์หนึ่ง ซึ่งหมายถึง “ครู” เช่นเดียวกัน มี 5 คำ คือ

1. สัตถา มาจากคำเดิมว่า สดถวาหะ แปลว่า นายกองเกรียน เป็นคำสำคัญที่สุดที่ใช้แทนศาสดา หมายถึง พระพุทธเจ้า ซึ่งเป็นผู้นำกองเกรียนให้ประสบความสำเร็จ สวัสดิ มีลักษณะเป็นทั้งผู้นำและผู้สั่งสอนมวลมนุษย์ให้พ้นความทุกข์ คนที่ประกอบอาชีพครูจึงต้องเป็นผู้นำทั้งความรู้และความประพฤติในขณะเดียวกัน

2. อุปนิสัย แปลว่า ผู้เข้าตรวจสอบความประพฤติ คือ การพิจารณาถึงสิ่งสมควรส่งเสริมและควรแก้ไขปรับปรุงในตัวคน ในงานที่รับผิดชอบ หมายถึง เป็นครูทางวิญญาณนั่นเอง

3. ครู แปลว่า นัก เอาใจใส่ เฉพาะคำว่า นัก มีความหมาย 2 อย่าง คือ นักวิชาการกับ นักความประพฤติ พุทธศาสนากล่าวไว้ว่า วิชา จารณะ สมปน โน คือ นักวิชาการ และความประพฤติ ไม่โกร่ง่าย มีใจหนักแน่น จนกลายเป็นผู้ควรแก่การเคารพ ส่วนเอาใจใส่ หมายถึง การเอาใจใส่ต่อศิษย์เสมือนลูกของตน โบราณจึงเรียนผู้ศึกษาเล่าเรียนทั้งในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบว่า ลูกศิษย์

4. ทิระ แปลว่า กล่าว หรือปลั่ง คือ การอบรมสั่งสอน ครูเป็นผู้ทำหน้าที่ให้ควารู้ อบรมสั่งสอนให้ศิษย์เป็นคนดี ไม่ชักนำศิษย์ให้หลงชั่ว

5. คร แปลว่า เชิดชู จากความไม่รู้ เป็นรู้ จากความประพฤติบกพร่องให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ฉะนั้น สรุปได้ว่า ครู คือ ผู้นำทั้งด้านความรู้และความประพฤติ ให้การอบรมแก้ไขส่วนที่บกพร่อง และเชิดชูศิษย์

นอกจากนี้ ทวีป อภิสัทธา ได้พิจารณาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า “ครู” ตรงกับ “TEACHERS” มีความหมายดังนี้

T หมายถึง Teach ได้แก่ ครู คือผู้ทำหน้าที่สอนหรือถ่ายทอดวิชาความรู้ให้แก่ศิษย์

E หมายถึง Ethics คือ ผู้ที่ส่งเสริมความมีคุณธรรมและจริยธรรม

A หมายถึง Acadimic เป็นนักวิชาการ มีหลักวิชาความรู้

C หมายถึง Cultural Heritage เป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม

H หมายถึง Human Relation การมีมนุษยสัมพันธ์ในชุมชน

E หมายถึง Evaluation เป็นผู้วัดและประเมินผล

R หมายถึง Research ค้นคว้า วิจัย แล้วนำความรู้ใหม่ไปประยุกต์ให้เกิดประโยชน์

S หมายถึง Services เป็นผู้ให้บริการแก่สังคม

ครูจากเหตุและผลตามใจความ หรืออรรถาธิบาย

ได้มีผู้ให้เหตุและผลมากมาย เช่น ครูคือปูชนียบุคคล ครู คือ ผู้สร้างโลก ครู คือ แม่พิมพ์ของชาติ ครู คือ ผู้กุมความเป็นความตายของชาติ ครู คือ ผู้ที่ปลุกสัตว์ทั้งหลายให้รู้ตื่นและเบิกบาน ครู คือ ผู้แจวเรือจ้าง ฯลฯ ซึ่งแต่ละใจความจะพิจารณาแง่มุมความหมายของครู ต่าง ๆ กัน

ครูคือปูชนียบุคคล ครูในอดีตส่วนใหญ่เป็นครูด้วยความเสียสละ เอาใจใส่เพื่อความเจริญของศิษย์ หรืออีกนัยหนึ่งคือเป็นครูด้วยวิญญาณ เมตตา และห่วงใย ครูมีทั้งความเป็นครูและความ

ประพจน์ส่วนตัว เป็นที่ยกย่องนับถือ จึงเป็นบุคคลที่ควรเคารพเทิดทูน มีฉายาว่าปฐนียบุคคลของ สังคม

ครูคือผู้สร้างโลก โดยผ่านทางเด็กเพื่อสร้างเด็กให้เป็นคนดี และเป็นผู้ใหญ่ที่ดี ครูตามหลัก ธรรมในพุทธศาสนา หมายถึง บิดามารดาซึ่งเป็นครูคนแรก ต่อมาก็คือครูที่โรงเรียน ซึ่งทำหน้าที่ ร่วมกัน โดยอบรมสั่งสอนให้เกิดนิสัย มารยาท วัฒนธรรม และคุณสมบัติต่าง ๆ

ครูคือแม่พิมพ์ของชาติ หมายถึง การเป็นต้นแบบที่ดีแก่ศิษย์ที่จะเอาเยี่ยงอย่าง ครูจึงได้รับ ฉายาว่าเป็นแม่พิมพ์ของชาติสืบมาจนทุกวันนี้ แม้สภาพการศึกษาของสังคมจะเปลี่ยนแปลงไป ความ เป็นแม่พิมพ์ทางการศึกษา ครูต้องเป็นผู้ฝึกฝนให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เน้นจริยนิสัย และมีทักษะการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขและมีธรรมะเป็นหลัก ในทุกระดับชั้น

ครูคือผู้กุมความเป็นความตายของชาติไว้ในมือ เป็นผู้กุมชะตาของบ้านเมืองและของโลก ครู คือพระ ซึ่งหมายถึง ผู้ประเสริฐ ครูทั้งหลายมีสังกัดอยู่กับพระอรหันต์ ไม่ใช่ลูกจ้าง ผู้ใดมีโอกาส เป็นครู ก็นับว่ามีหลักประกันอันมั่นคงที่จะไม่ไปสู่อบาย งานที่ครูทำอยู่เพื่อประโยชน์แก่โลกแก่ สังคม เป็นงานที่มีเกียรติยิ่ง ครูอยู่ในฐานะปฐนียบุคคล เป็นบุคคลตัวอย่างของศิษย์ เป็นทั้งครูของ ประชาชนและของโลก ชีวิตครูจึงเป็นชีวิตที่มีค่า มีราคาสูงเหนือกว่าบุคคลประเภทอื่นทั้งหมด

ครูคือผู้ที่ปลุกสัตว์ทั้งหลายให้รู้ตื่นและเบิกบาน ครูแปลตามศัพท์ว่า นัก คือ หนักงาน การ ทำงานของครูนั้นถือเป็นงานที่หนัก คนทั่ว ๆ ไปทำไม่ได้ ทำได้เฉพาะผู้ที่มีอุดมคติ และมีความรู้สึก ผิดชอบ ส่วนความหมายที่ว่าหนักอีกอย่างหนึ่ง คือ หนักอยู่บนศีรษะของลูกศิษย์ บุญคุณของครูนี้ หนัก ยากที่จะตอบแทนได้ และในความมีคัมภีร์ บุคคลที่เรียกว่าครูเท่านั้น ที่จะช่วยปลุกสัตว์ทั้ง หลายให้รู้ตื่นและเบิกบาน โดยอาศัยธรรมเป็นเครื่องมือ

ครูคือผู้แจวเรือจ้าง เป็นการพิจารณาความหมายของครูอีกลักษณะหนึ่ง หมายถึง อาชีพที่ไม่ ก่อให้เกิดความร่ำรวย ฉะนั้นครูต้องมีความพอใจในความเป็นอยู่อย่างสมถะ อย่าหวั่นไหวต่อลาภยศ ความสะดักสะบวย ฟุ้งรักและศรัทธาต่ออาชีพที่ต้องช่วยผู้อื่นประสบความสำเร็จ ความเจริญก้าวหน้า

ฉะนั้น จากความหมายของครูทั้งรูปศัพท์และอรรถาธิบายพบว่าเป็นไปในแนวเดียวกัน คือ เป็นอาชีพที่ต้องมีความพากเพียรพยายาม เพื่อให้ศิษย์เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ (ลัดดา เสนาวงษ์, 2532 : 31)

ทัตตชีโวภิกขุ แห่งสำนักวัดพระธรรมกาย (ศูนย์พุทธจักรปฏิบัติธรรม) ได้ให้ความหมาย ว่า “ครู” มาจากคำว่า “ครุ” ซึ่งแปลว่าหนัก “ครุ” เป็นคำเดียวกับ “การวะ” ซึ่งแผลงเป็น เคารพ แปลว่า ตระหนักหรือซาบซึ้ง คือรู้ได้ด้วยปัญญา ซึ่งสามารถอธิบายขยายความว่า

1. ครู แปลว่า หนัก ครูย่อมเป็นผู้มีการศึกษาค้นคว้ามาอย่างหนัก เพื่อสะสมความรู้เอาไว้ถ่ายทอดให้แก่ศิษย์ และครูย่อมเป็นผู้ที่ต้องอดทนอย่างหนักในการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้ให้แก่ศิษย์
2. ครูแปลว่า ตระหนักร ครูเป็นผู้ที่มีปัญญามาก เมื่อจะกระทำสิ่งใด ครูจึงสามารถตระหนักรได้ว่าสิ่งนั้นผิดหรือถูก ดีหรือเลว ควรหรือไม่ควร เมื่อทำแล้วจะเป็นบุญหรือเป็นบาป เมื่อตระหนักรอย่างนี้แล้ว ครูก็จะเลือกทำแต่สิ่งที่เห็นว่าดี ว่าถูก ว่าควรทำและเมื่อทำไปแล้วก็ให้แต่ผลบุญเท่านั้น (ยนต์ ชุ่มจิต, 2530 : 9)

2.2 คุณลักษณะหรือบทบาทของครู

ครูมีบทบาทอันสำคัญยิ่งในการพัฒนาเด็กให้เกิดความเจริญงอกงาม ทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย สังคมและอารมณ์ ตลอดจนอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม ครูคือ พ่อพิมพ์ และแม่พิมพ์ ของชาติ ครูมีลักษณะอย่างใดเด็กก็จะมีลักษณะอย่างนั้น มีคำกล่าวที่ว่า เด็กในวันนี้คือผู้ใหญ่ในวันหน้า เป็นสิ่งที่ทำทายต่อคนที่เป็นครูอย่างยิ่ง

งานครูเป็นที่ยอมรับว่าเป็นอาชีพชั้นสูง และครูที่ดีก็ได้รับการยกย่องว่าเป็นปูชนียบุคคลเพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม กุศลาภจึงได้มีระเบียบว่าด้วยจรรยาบรรณครูและวินัย ตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526 เพื่อให้ครูได้ถือปฏิบัติดังนี้

1. ครูต้องเฝ้าใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ครูต้องยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
3. ครูต้องตั้งใจสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี ด้วยการเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานไม่ได้
4. ครูต้องรักษาชื่อเสียงของตนมิให้ขึ้นชื่อว่าประพฤติก้าว ห้ามประพฤติก้าว ใดๆ อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติยศและชื่อเสียงของครู
5. ครูต้องถือปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา และปฏิบัติตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงาน โดยชอบด้วยกฎหมายและระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา
6. ครูต้องถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิดบังหรือปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริตหรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ครูต้องให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตนเอง และไม่เบียดบังใช้แรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่น ไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน
8. ครูต้องประพฤติตนอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนหรือผู้อื่น โดยมีขอบ
9. ครูต้องสุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ของผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา
10. ครูต้องรักษาความสามัคคีระหว่างครู และช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน (เจริญ วัชรวัจนกุล, 2532 : 180-181)

ธนุ แสงศักดิ์ ได้แสดงความเห็นว่า ครูที่ดีควรประกอบด้วยลักษณะ 5 ประการดังต่อไปนี้

1. มีความสัมพันธ์กับนักเรียนดี ครูต้องสนใจ เอาใจใส่ปัญหาของนักเรียนคอยตอบปัญหา ชี้แจงข้อข้องใจให้กระจ่าง แน่แนบ ไม่แสดงอารมณ์รุนแรง ไม่เยาะเย้ย รู้จักระงับอารมณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา อุดหนุน วางตัวเหมาะสม ไม่ห่างเหินไป ไม่สนิทจนเกินไป ไม่ทำให้ขายหน้า รู้จักชมเชย เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินผลการสอนและตัดสินใจ ความดีความงาม ความถูกต้องของนักเรียนด้วยเหตุผล
2. มีความรักในอาชีพครู มีส่วนช่วยแนะนำเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนเสมอ รับฟังคำแนะนำ ปรับปรุงตนเองอยู่เสมอ มีความรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทันสมัย ภูมิใจในอาชีพ สอนไม่มอมกู่ มีส่วนสนับสนุนสมาคมทางวิชาชีพหรือวิชาการศึกษา มีความสามารถในอาชีพ และใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. มีจรรยาครูไม่แพร่ข่าวลือ ชื่อต่ออาชีพ ไม่ขโมยผลงานของคนอื่นไม่ให้ร้ายผู้อื่น มีมารยาทในการติดต่อราชการตามสายงาน ไม่อ้างอิงศาสนา ไม่ทำให้ศาสนาอื่นเสียหาย ไม่กวดวิชานักเรียนตนเอง รักษาความลับของนักเรียน ไม่โฆษณาชวนเชื่อ ไม่นำคนอื่นมาโน้มน้าให้นักเรียนฟัง ไม่เรียกร้องเงินเดือนเพื่อตนเอง ทำงานเต็มความสามารถ ไม่สมัครทำงานในตำแหน่งที่มีผู้ดำรงอยู่แล้ว ไม่ใช้อิทธิพลส่วนตัวในทางราชการ ปฏิบัติตามสัญญาที่ให้ไว้แก่ราชการโดยเคร่งครัด
4. มีคุณสมบัติส่วนตัวดี มีความซื่อตรง มีสติปัญญาดี เชื้อมั่นในตัวเอง มีความคิดริเริ่ม กระตือรือร้น คิดปรับปรุงโรงเรียน เป็นกันเองกับนักเรียน รู้จักผ่อนหนักเป็นเบา เอาใจใส่จริง ตรงต่อเวลาให้คะแนนเที่ยงตรง เข้าใจกฎระเบียบและปฏิบัติตามโดยเคร่งครัด รู้จักรักษาไม่ให้มีกลิ่นปากและกลิ่นตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. มีรูปร่าง ท่าทางดี มีใบหน้าสะอาด ตัดผมเรียบร้อย สุภาพโกนหนวดเคราเรียบร้อย เสื้อผ้าสะอาด รองเท้าขัดให้เป็นเงา สวมใส่เสื้อผ้าเหมาะสมกับกาลเทศะ รักษาท่าทางให้ดูสง่างาม ไม่สูบบุหรี่ เคี้ยวหมากฝรั่งหรือรับประทานอาหารขณะสอน รักษามือ เล็บให้สะอาด อยู่เสมอ รักษาฟัน ซ่อมฟันให้ดูดี ไม่มีกลิ่น (เจริญ ไวรวัจนกุล, 2532 : 251-252)

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทานกระแสพระราชดำรัสแก่ครูอาวุโสในโอกาสที่เข้าเฝ้า ฯ รับพระราชทานเข็มเครื่องหมายเชิดชูเกียรติว่า “ครูที่แท้จริงนั้น เป็นผู้กระทำแต่ความดี” ได้แก่

1. ต้องขยันหมั่นเพียร และอดสาหะพากเพียร
2. ต้องเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และเสียสละ
3. ต้องหนักแน่น อดทน อดกลั้น
4. ต้องรักษาวินัย ตำราจรรยาวัจนประพฤตินของตน ให้อยู่ในระเบียบแบบแผนอันดีงาม
5. ต้องมั่นใจให้มั่นคง และแน่วแน่
6. ต้องซื่อสัตย์ และรักษาความจริงใจ
7. ต้องเมตตาหวังดี
8. ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ
9. ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งในด้านวิชาการ และความฉลาดรอบรู้ในเหตุและผล (ไกรนุช ศิริพูล, 2530 : 17)

ครูที่ดีนั้นต้องประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. บุคลิกภาพ หมายถึง บุคลิกภาพทั้งกาย และจิตใจ เช่น รูปร่าง หน้าตาดีท่าทางสง่าผ่าเผย แต่งกายเรียบร้อย พุดจาไพเราะ นุ่มนวล สงบเสงี่ยม มีลักษณะเป็นผู้นำน่าเลื่อมใสชัดเจน
2. มีคุณสมบัติส่วนตัวดี เช่น สติปัญญาดี มีความเฉลียวฉลาด มีความรู้กว้างขวาง เชื่อมมั่นในตนเองมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กระตือรือร้น และสุขภาพอนามัยดี เป็นต้น
3. มีความสามารถในการสอนและการปกครองเช่น อธิบายได้อย่างแจ่มชัดเด็กปฏิบัติตามได้ สอนแล้วเด็กสามารถคิดแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ สอนสนุกและสามารถปกครองนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัยตลอดเวลา เป็นต้น
4. ประพฤติดี เช่น ละเว้นการกระทำที่เป็นอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่เป็นกายสุจริต วาสุจริต และมโนสุจริต
5. มีจรรยาครูและคุณธรรมสูง เช่น ซื่อสัตย์ต่อวิชาชีพครู เสียสละ มีเมตตากรุณา ยุติธรรม มานะอดทน เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอริยาศัยไม่ตรีกับบุคคลหลายฝ่าย เช่น กับเพื่อนครู ผู้ปกครอง นักเรียน และนักเรียน เป็นต้น (ยนต์ ชุ่มจิต, 2530 : 79)

รมณีย์ อาภาภิรม (2531 : 75 –78) ได้กล่าวได้ว่า ครูเกษตรที่ดีต้องมีลักษณะทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

1. ด้านความรู้วิชาชีพเกษตรควรมีความสามารถ

- มีความรอบรู้ความสามารถและประสบการณ์ในวิชาที่สอนเป็นอย่างดีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

- การศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ สามารถแสดงความคิดได้อย่างกว้างขวางและมีเหตุผลที่เกิดขึ้นได้

- มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในงานวิจัยหรืองานโครงการ

- มีประสบการณ์ในฟาร์ม

- มีความสามารถเป็นที่ปรึกษาของชุมชนหรือชมรมต่างๆ

2. ด้านความสามารถถ่ายทอดความรู้หรือด้านการสอน

- มีความรักและทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู

- มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องของการสอนวิชาเกษตร

- มีความสามารถในการเตรียมการสอน ได้เป็นอย่างดี

- สามารถเลือกเทคนิคและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหา ผู้เรียน และเวลาเพื่อ

ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้

- สามารถเลือกอุปกรณ์การสอนที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ได้เร็วขึ้นน่าสนใจและเหมาะสม

- สามารถวัดและประเมินผลการเรียนการสอนได้เหมาะสม และสอดคล้องกับ

จุดประสงค์

- มีความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมาย พูดชัดเจน มีการเน้นหนักเบา จังหวะ

ถูกต้อง

- มีความสามารถในการนำหลักจิตวิทยาของการสอบมาใช้ได้อย่างถูกต้อง

3. มีคุณสมบัติอื่นที่จะช่วยให้ครูเกษตรประสบความสำเร็จคือ

- มีความรับผิดชอบ

- มีจรรยาครู

- มีคุณธรรม

- มีความเสียสละ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง
- มีคุณภาพ
- มีความสามารถในการแก้ปัญหาในการสอน

2.3 บทบาทและหน้าที่ของครู

บทบาท หมายถึง ภาระหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตามสถานการณ์ของแต่ละบุคคล เช่น เป็น พ่อแม่ นอกจากนี้ครูถูกให้เจริญเติบโต จะต้องมีบทบาทในการอบรมสั่งสอน ส่วนครูจะมีบทบาทอื่น ๆ นอกเหนือจากการอบรมสั่งสอนวิชาความรู้ เช่นช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนเสื้อผ้าอาหารส่งเสริมพัฒนาจริยธรรมของนักเรียน และดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของเด็กๆ

บทบาทของครูในปัจจุบัน

1. ในการเป็นผู้พัฒนาเยาวชน การให้ความรู้สึกรู้สีก ความคิด
2. ในการเป็นผู้นำทางด้านศีลธรรม จริยธรรมและค่านิยม การประพฤติปฏิบัติให้เป็นแบบอย่างแก่ศิษย์และบุคคลทั่วไป แสดงความเมตตาใคร่ห่วงใยศิษย์ เสียสละ ความสุขส่วนตัว ยอมรับความเหน็ดเหนื่อย อุทิศชีวิตจิตใจและเวลาให้ศิษย์และงาน
3. ในการส่งเสริมความมั่นคงทางศาสนาและวัฒนธรรม มีความเลื่อมใสศรัทธาที่นับถือ หากความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องในหลักธรรมคำสอนของศาสนา ปฏิบัติตามหลักพระธรรมวินัย ปฏิบัติศาสนกิจเป็นประจำ ชายไทยควรรหาโอกาสบวชเรียนในพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้บุคคลอื่น ๆ ได้มีโอกาสใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนาด้วย
4. ในด้านการพัฒนาสังคม ต้องเป็นผู้ให้การศึกษาคือผู้นำหรือริเริ่ม เป็นผู้ปรับปรุงส่งเสริม เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้สร้างความตื่นตัว เป็นผู้อำนวยความสะดวกและประสานงาน
5. ในการพัฒนาการเมืองการปกครอง ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่เยาวชน และประชาชนทั่วไปในระบบการปกครองประเทศ ฝึกหัดให้เยาวชนในโรงเรียนรู้จักการใช้รูปแบบการปกครองประเทศมาใช้ในการดำเนินกิจกรรมบางสิ่งบางอย่างในโรงเรียนเป็นตัวแทนของรัฐบาลในการเชิญชวนให้ประชาชนไปใช้สิทธิใช้เสียงในการเลือกผู้แทนในระดับต่าง ๆ
6. ในการพัฒนาเศรษฐกิจ ให้ความรู้แก่นักเรียนที่ครูแต่ละคนต้องรับผิดชอบส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ส่งเสริมกิจการสหกรณ์ร้านค้าในโรงเรียนอย่างจริงจัง ส่งเสริมการออมทรัพย์ของครูและนักเรียนเพื่อสร้างนิสัยในการประหยัดให้คำปรึกษาแนะนำ กระตุ้นเร่งเร้าหรือริเริ่มอาชีพใหม่ ๆ จัดฝึกอบรมอาชีพใหม่ ๆ ให้ประชาชนในท้องถิ่น ให้ความรู้และ

ส่งเสริมสุขภาพอนามัยของประชาชน ส่งเสริมการผลิตและการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ (ยนต์ ชุ่มจิต, 2530 : 31)

ประเทศไทยเราได้มีการประมวลวิเคราะห์ลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ของครูไว้ครบถ้วนสมบูรณ์พอสมควรในการวางพื้นฐานเพื่อการปฏิรูปการศึกษา เมื่อ พ.ศ. 2517 กล่าวคือ ได้กำหนดลักษณะและบทบาทที่พึงประสงค์ของครูไว้ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะและบทบาททั่วไป

1.1 รักการอ่าน รักการศึกษา ค้นคว้า ปรับปรุงตนเองให้ทันสมัยอยู่เสมอ มีความสนใจและศรัทธาในอาชีพครู

1.2 มีความคิดเป็นของตนเอง กล้าแสดงออกเพื่อเผยแพร่ความคิดเห็นหรือความรู้ใหม่ ๆ ต่อสาธารณะ หรือเพื่อพัฒนาวิชาชีพของตนโดยบริสุทธิ์ใจ

1.3 ประพฤติและวางตนอยู่ในกรอบศีลธรรมจรรยาอันเป็นบรรทัดฐานที่ยอมรับกันทั่วไปในชุมชน

1.4 ประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เลี้ยงชีพพอสมควรแก่อัตภาพ ฐานะยากจนมัธยัสถ์อดออม ไม่เห็นแก่ความเจริญทางวัตถุเกินกว่าคุณธรรมและจริยธรรม

2. บทบาทต่อนักเรียน

2.1 เปลี่ยนแปลงบทบาทจากการเป็นผู้บอกผู้แสดงนำเสียทุกกรณีในการเรียน มาเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดความคิดริเริ่ม สนับสนุนให้นักเรียนมีบทบาทสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เป็นผู้ช่วยและผู้แนะนำให้นักเรียนมีหลัก รู้จักวิธีที่จะศึกษาค้นคว้าและเลือกทางของตนเอง ได้โดยไม่มีการบังคับให้เชื่อตามครู เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ใช้ความคิดอิสระอย่างมีเหตุผล

2.2 ฝึกนักเรียนให้มีความสามารถในการทำงานรวมกลุ่ม รู้จักวิพากษ์วิจารณ์อดทนต่อการถูกวิจารณ์ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น มีความอดกลั้น มีวินัยในตนเอง สำนึกในสิทธิของตนเองและผู้อื่น เคารพกฎของสังคมในการอยู่ร่วมกัน รู้จักใช้สิทธิและพิทักษ์สิทธิ รักษาผลประโยชน์ของส่วนรวม รู้แพ้รู้ชนะ เคารพเสียงส่วนมาก รับฟังเสียงส่วนน้อย

2.3 สนใจศึกษาธรรมชาติ และความแตกต่างในตัวของศิษย์แต่ละคน เพื่อนำมาเป็นข้อสังเกตพิจารณาในการปฏิบัติตัวต่อศิษย์ ให้ความรักความเอาใจใส่อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อให้ได้รับความสนิทสนมและความไว้วางใจจากศิษย์ เป็นการขจัดช่องว่างระหว่างครูกับศิษย์อย่างได้ผล

2.4 พยายามค้นหาความสนใจความสามารถ และความถนัด ของนักเรียนแต่ละคน เพื่อหาทางส่งเสริมแนะนำการเลือกวิชาและอาชีพแก่นักเรียนให้เหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 ส่งเสริมให้นักเรียนเป็นคนฝึกฝึในคุณธรรม จริยธรรม โดยไม่หลงใหลในวัตถุและเห็นคุณค่าของการรักษาเอกลักษณ์และวัฒนธรรมของชาติ (วิจิตร ศรีสอ้านและคณะ, 2530 : 34)

หน้าที่ หมายถึง กิจที่ต้องกระทำ หรือภารกิจที่บุคคล ซึ่งเป็นพลเมืองของรัฐต้องปฏิบัติ เพื่อความเจริญก้าวหน้า เพื่อความผาสุก และเพื่อความมั่นคง ทั้งส่วนตนและส่วนรวม หน้าที่ของครูมีอยู่มากมายที่ต้องกระทำและรับผิดชอบเพราะสังคมและบุคคลทั่วไป กำหนดและคาดหวังให้ครูเป็นอะไร ๆ ได้หลายอย่าง เช่น

- ครูจะต้องเป็นแบบพิมพ์ที่ดีของศิษย์ และบุคคลทั่วไป
- ครูจะต้องเป็นผู้มีความรู้กว้างขวาง
- ครูจะต้องเป็นผู้ผู้นำ
- ครูจะต้องเป็นผู้ทรงศีล
- ครูจะต้องเป็นผู้ทันสมัย และรู้เท่าทันเหตุการณ์
- ครูจะต้องเป็นนักคุณเทศก์
- ครูจะต้องเป็นสังคมสงเคราะห์
- ครูจะต้องเป็นศาลยุติธรรม
- ครูจะต้องเป็นทั้งแพทย์และพยาบาล
- ครูจะต้องเป็นนักแสดงที่ดี เป็นต้น

ครูจะต้องรับหน้าที่ต่าง ๆ ความรับผิดชอบของครูก็ต้องทวีตามหน้าที่ ทางกลางสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของสังคมรอบตัวครู หน้าที่ความรับผิดชอบที่ครูหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ

1. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อศิษย์

ในพระไตรปิฎก กล่าวว่า ครูย่อมอนุเคราะห์ศิษย์ 5 ประการคือ

- แนะนำสั่งสอนดี
- ให้คำปรึกษาเล่าเรียนดี
- บอกศิลปะให้สิ้นเชิง ไม่ปิดบังอำพราง
- ยกย่องให้ปรากฏในเพื่อนฝูง
- ไปในทิศทางใดก็ไม่อดอยาก

2. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อสถานศึกษา

3. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อเพื่อนครู

4. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อผู้ปกครองนักเรียน

5. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อผู้บังคับบัญชา
6. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูต่อสถาบันบัณฑิต ศาสนา และพระมหากษัตริย์
7. หน้าที่ความรับผิดชอบของครูตามรูปคำในภาษาอังกฤษ ครู คือ TEACHERS มีความหมายดังนี้

T (Teach) หมายถึง ครูต้องทำหน้าที่สอนศิษย์ให้ศิษย์เป็นพลเมืองดีของชาติและสอนอย่างไรจึงจะเรียกว่าสอนดี

E (Ethics) หมายถึง ครูต้องเป็นผู้มีจริยธรรม มีความประพฤติดี มีคุณธรรมประจำใจเป็นแบบอย่างที่ดีของศิษย์ และสังคม โดยทั่วไป

A (Academic) หมายถึง ครูต้องเป็นนักวิชาการ ต้องหมั่นแสวงหาความรู้ให้กว้างขวาง และทันสมัยอยู่เสมอ ทั้งความรู้ทั่วไปและเฉพาะเรื่องมีความแม่นยำถูกต้องในวิชาการ

C (Cultural) หมายถึง ครูคือผู้ที่ช่วยถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมอันได้แก่ วัฒนธรรมอันดีงามซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ ครูต้องเป็นผู้อบรมนิสัยของศิษย์ให้รักและนิยมในวัฒนธรรมของชาติ ทั้งครูจะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างในการรักษาวัฒนธรรมอันดีงามนั้นอย่างเคร่งครัด และถือเป็นหน้าที่สำคัญที่จะต้องป้องกันแก้ไข ผู้บ่อนทำลายวัฒนธรรม

H (Human Relationship) หมายถึง ครูต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดีกับบุคคลหลาย ๆ ฝ่าย ซึ่งหน้าที่ของครูจะต้องเข้าไปสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับ เช่น ผู้บังคับบัญชา เพื่อนครูนักเรียนผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ภารโรง ตลอดจนประชาชนในชุมชนที่ครูทำการสอนอยู่และส่วนราชการที่ครูสังกัดอยู่

E (Evaluation) หมายถึง ครูจะต้องมีความรู้และความเข้าใจอย่างดี ในวิธีการประเมินผล การสอนของตน และการศึกษาเล่าเรียนของศิษย์ให้รู้จักวิธีต่าง ๆ ในการประเมินผลให้เหมาะสม รู้วิธีการสร้างข้อทดสอบที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้เพื่อวัดผลการเรียนของนักเรียน รู้จักวิธีการจัดคะแนนได้อย่างมีหลักเกณฑ์และเที่ยงธรรม ซึ่งครูอาจารย์อาจจะหาความรู้ในเรื่องนี้ได้จากตำรา จาก การศึกษานอกเวลา เข้ารับการศึกษ โดยเฉพาะ หรือ อาจจากการอบรมสัมมนา

R (Research) หมายถึง ครูต้องเป็นนักวิจัย เพื่อนำผลการวิจัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน หรือการแก้ปัญหาทางการศึกษา เช่น การวิจัยเกี่ยวกับลักษณะของครูที่ดี การวิจัยทุกกรณีเป็นการรู้เฉพาะด้าน ซึ่งครูจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้ เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติหรือของแต่ละสถาบันการศึกษาให้เจริญก้าวหน้า

S (Service) หมายถึง ครูจะต้องเป็นผู้ให้บริการทางภาคเหนือ และสังคมในทุก ๆ ด้านที่ครูสามารถจะบริการได้ เช่น ให้คำปรึกษาหารือ และการแนะแนวอาชีพ บริการด้านสุขภาพพลานามัย

บริการด้านการศึกษานอกระบบ บริการด้านการพัฒนาชุมชน หน้าที่ความรับผิดชอบของครูจากผลการวิจัย (ไกรนุช ศิริพูล , 2530 : 7-15)

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุชาติ บุญมา (2538 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่องครูเกษียณในอุดมคติของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของครูเกษียณในอุดมคติของนักศึกษาทางด้านต่าง ๆ พบว่า นักศึกษาในระดับชั้น ปวช. และ ปวส. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะครูเกษียณในอุดมคติไม่แตกต่างกัน คือ ให้ความสำคัญกับครูเกษียณในอุดมคติทุกด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านการสอน ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์และด้านจริยธรรม ในระดับมากตามลำดับ

มานะ ดอเลาะ (2541 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร ตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีราษีไศล ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตร เป็นดังนี้

ด้านการสอน พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมาก 6 รายการ คือ 1) มีการวางแผนและเตรียมการสอนทุกครั้ง 2) เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ค้นคว้าด้วยตนเอง 3) นำความคิดใหม่ๆ มาปรับปรุงการเรียนการสอน 4) ใช้วิธีสอนแบบต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเท่าเทียมกัน 6) มีการใช้สื่อประกอบการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านวิชาการ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมาก 3 รายการ คือ 1) มีความรู้ความสามารถ ในเนื้อหาวิชาที่จะสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 2) มีความรู้ ความสามารถในทักษะวิชาเฉพาะอย่าง 3) มีความรู้ ความสามารถในเชิงความรอบรู้ทั่วไปอย่างกว้างขวางและทันสมัย

ด้านบุคลิกภาพ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมาก 5 รายการ คือ 1) การแต่งกายเหมาะสมกับโอกาส 2) การเดิน ยืน นั่ง เรียบร้อย 3) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน 4) พูดจาสุภาพชัดเจน 5) มีความตรงต่อเวลา

ด้านสุขภาพกายและจิตใจ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) มีสุขภาพดี ร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง 2) มีทัศนคติที่ดีต่อสังคม 3) สามารถทำงานและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี 4) สามารถควบคุมตนเองได้ 5) มีอารมณ์เยือกเย็น สุขุมและมั่นคง 6) มีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส

ด้านมนุษยสัมพันธ์ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) วางตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ สังคมและบุคคล 2) มีอัธยาศัยไมตรีกับคนทั่วไป 3) สนใจให้ความ

ร่วมมือและช่วยเหลืองานส่วนรวม 4) ปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย 5) ให้ความสนใจและเป็นกันเองกับนักศึกษา 6) รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาและคนอื่น 7) ความเอื้ออารี สุภาพอ่อนโยนไม่ถือตัว

ด้านคุณธรรมและความประพฤติ พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ 2) เป็นแบบอย่างที่ดีของสังคม 3) เคารพและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และมีความเชื่อมั่นในตนเอง 5) รู้จักประเมินและปรับปรุงตนเอง

ด้านการอบรม แนะนำ และปกครอง พบว่านักศึกษามีระดับความคิดเห็นในระดับมากทุกรายการ คือ 1) ให้คำปรึกษาและคำแนะนำกับนักศึกษาได้ 2) อบรมลูกศิษย์ให้เป็นผู้มีความรู้ มีกิจกรรมทางที่ดีและเป็นพลเมืองดีในระบอบประชาธิปไตย 3) มีความเข้าใจในตัวนักศึกษา 4) มีความสามารถในการปกครองผู้เรียนให้เชื่อฟังได้

กัญญา สุนทรไชยา (2537 : 51) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ครูในอุดมคติของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับครูในอุดมคติ ที่ต้องการมากที่สุด ด้านจริยธรรม คุณธรรม เช่น ครูที่มีความรักและศรัทธาในอาชีพครู มีความรักและปรารถนาดีต่อศิษย์ มีความเมตตากรุณาโอบอ้อมต่อทุกคน มีความเสียสละและอุทิศเวลาเพื่ออาชีพครู และมีความยุติธรรม ไม่ลำเอียง และทำให้ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ และด้านความรู้ ด้านการสอน ด้านบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ตามลำดับ

ธีรพล รักขพันธ์ (2541 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูเกษตรที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรตพิทยพยัต ปีการศึกษา 2541 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตรที่พึงประสงค์ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านความรู้ทางวิชาการ นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็นมีความรู้แม่นยำในเนื้อหาวิชาที่สอน ด้านการสอน นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น มีการวางแผนและเตรียมการสอนก่อนทุกครั้ง และสามารถอธิบายเนื้อหาที่สอนได้ชัดเจน ด้านบุคลิกภาพ นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น การแต่งกายสุภาพเรียบร้อยและเหมาะสมกับโอกาสและสถานที่ ด้านความรับผิดชอบ นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น มีความขยันขันแข็ง ไม่ถือตน ด้านมนุษยสัมพันธ์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น มีอัธยาศัยไมตรีกับนักเรียนและเพื่อนร่วมงาน ด้านจริยธรรมและคุณธรรม นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น ไม่แนะนำศิษย์ไปในทางที่เสื่อมเสีย และมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ นัก

เรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากกับประเด็น ไม่ยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเสพติดทุกชนิด ด้านพลเมืองที่ดีของสังคมประชาธิปไตย นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น ใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของนักเรียน ด้านความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดกับประเด็น มีการประยุกต์ใช้ของเก่าให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

สามารถ มีมา (2539 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูเกษียณที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร ปีการศึกษา 2539 ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษียณที่พึงประสงค์ ที่มีความต้องการมากทั้งหมดด้านการอบรมแนะนำด้านสุขภาพทางกายและจิตใจ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยและการเมือง ด้านการสอน ตามลำดับ ในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษียณที่พึงประสงค์ ที่ต้องการในระดับมากคือ ด้านกาอบรมแนะนำ ด้านสุขภาพทางกายและจิตใจ ด้านบุคลิกภาพ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านวิชาการ ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยและการเมือง ด้านการสอนตามลำดับ ในการมองภาพรวมของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชรมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษียณที่พึงประสงค์ที่ต้องการในระดับมาก ด้านการอบรมแนะนำ ด้านสุขภาพทางกายและจิตใจ ด้านคุณธรรมและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านการเป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยและการเมือง ด้านการสอน ตามลำดับ

เอี่ยมพร พิมพ์ไกร (2536 : ก-ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทุกคณะมีความต้องการอาจารย์ที่มีคุณลักษณะด้านคุณธรรมและความประพฤติมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ ด้านบุคลิกภาพ ด้านวิชาการ และคุณลักษณะของอาจารย์ที่นักศึกษาต้องการน้อยที่สุด คือ ด้านการสอน ส่วนเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของคุณลักษณะด้านต่าง ๆ พบว่า คุณลักษณะที่นักศึกษาให้ความสำคัญอันดับหนึ่งคือ ด้านการสอน รองลงมาคือด้านวิชาการ ด้านมนุษยสัมพันธ์ ด้านคุณธรรมและและและความประพฤติ ด้านบุคลิกภาพ และคุณลักษณะที่นักศึกษาให้ความสำคัญน้อยที่สุดคือ ด้านสุขภาพร่างกายและจิตใจ

สหมณฑล ละอองนวล (2538 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรีที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษียณ ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาในระดับ ปวช. มีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษียณด้านการสอน เช่น ครูควรมีความรู้จริงทั้งทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติ และมีความยุติธรรมในการให้คะแนน ความต้องการรองลงมาคือ ความต้องการด้าน

สัมพันธ์ภาพกับนักศึกษา เช่น ยินดีที่รับฟังปัญหาและพร้อมที่จะให้คำปรึกษา และความต้องการด้านบุคลิกภาพของครูเกษตร เช่น นักศึกษาต้องการครูเกษตรที่แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ส่วนนักศึกษาระดับ ปวส. มีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรมากที่สุด คือ ด้านบุคลิกภาพ เช่น แต่งกายสุภาพเรียบร้อย ส่วนความต้องการรองลงมาคือ ด้านการสอน เช่น ครูควรมีความรู้จริงทั้งทางด้านทฤษฎีแลปฏิบัติ และด้านสัมพันธ์ภาพกับนักศึกษา เช่น ควรเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็นส่วนตัวบ้าง ตามลำดับ ในการมองภาพรวมของนักศึกษาวិทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรีที่มีต่อความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรมากที่สุดคือ ความต้องการด้านการสอน ส่วนที่มีความต้องการระดับรองลงมาคือ ด้านบุคลิกภาพ และความต้องการด้านสัมพันธ์ภาพกับนักศึกษา ตามลำดับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากร

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out)

3.2.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

3.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ ๗ ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2544 จำนวน 168 คน

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อการศึกษาความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อลักษณะของครูเกษตร ลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักเรียน ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา อาชีพบิดา อาชีพมารดา อื่น ๆ รวม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียน ที่มีต่อลักษณะของครู
 เกษตร มีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด มีคำถามทั้งหมด 50 ข้อ ในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก
 โดยการให้คะแนนการวัดระดับความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรของนักเรียน โดยแบ่ง
 คะแนนตามความต้องการของนักเรียนดังนี้

ความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรของนักเรียน	ระดับคะแนน
ความต้องการมากที่สุด	5
ความต้องการมาก	4
ความต้องการปานกลาง	3
ความต้องการน้อย	2
ความต้องการน้อยที่สุด	1

นำคะแนนความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรของนักเรียนทั้ง 160 คน มาหาค่า
 คะแนนเฉลี่ยเป็นรายข้อ จากนั้นนำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาปรับเป็นระดับค่าคะแนนของความ
 ต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรได้ดังนี้

คะแนน 4.50-5.00 คะแนน มีความต้องการมากที่สุด

คะแนน 3.50-4.49 คะแนน มีความต้องการมาก

คะแนน 2.50-3.49 คะแนน มีความต้องการปานกลาง

คะแนน 1.50-2.49 คะแนน มีความต้องการน้อย

คะแนน 1.00-1.49 คะแนน มีความต้องการน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของครูเกษตรตามที่นักเรียน
 ต้องการ

3.2.2 วิธีการดำเนินการสร้างแบบสอบถามและลักษณะของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อทำการศึกษาความต้องการของนักเรียนโรงเรียน
 เตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อลักษณะของครูเกษตรซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ศึกษาการสร้างแบบสอบถาม เพื่อศึกษาความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณ
 ลักษณะของครูเกษตร
2. กำหนดประเด็นและขอบเขตคำถาม โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่เพื่อให้สอดคล้อง
 กับวัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. ศึกษาและพัฒนาแบบสอบถาม จากงานวิจัยเก่าที่เกี่ยวข้อง
4. ทำการสร้างแบบสอบถามฉบับร่าง

5. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อทำการตรวจสอบความเหมาะสมแล้วนำมาทำการปรับปรุงแก้ไข
6. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจแก้ไข
7. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาและปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง
8. นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม
9. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามที่คุณผู้เชี่ยวชาญแนะนำ

ลักษณะของแบบสอบถาม แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของนักเรียน ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งเกี่ยวกับเพศ อายุ ศาสนา ภูมิลำเนา อาชีพบิดา อาชีพมารดา อื่น ๆ รวม 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวข้องกับความต้องการของนักเรียน ที่มีต่อลักษณะของครู เกษตรกร มีลักษณะคำถามเป็นคำถามปลายเปิด มีคำถามทั้งหมด 50 ข้อ ในแต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของครูเกษตรกรตามที่นักเรียน ต้องการเป็นคำถามแบบปลายเปิด

3.2.3 การทดลองใช้แบบสอบถาม (Try out)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชา เกษตรกรรม โรงเรียนพรตพิทยพยัต จำนวน 20 ชุด

โดยการสร้างแบบสอบถามครั้งแรก จำนวน 20 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่ได้ไปทำการทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนพรตพิทยพยัต เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ผู้ทำการวิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง ที่หมวด วิชาเกษตรกรรม โรงเรียนพรตพิทยพยัต แล้วให้อาจารย์หมวดวิชาเกษตรกรรมเป็นผู้ดำเนินการทดสอบแบบสอบถามกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชา เกษตรกรรม ปีการศึกษา 2544 แล้วผู้ทำการวิจัยไปปรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตร (รวิวรรณ ชินะตระกูล, 2538 : 145)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดให้

α = สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

k = จำนวนข้อของแบบสอบถาม

$\sum S_i^2$ = ผลรวมของความแปรปรวนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของแบบสอบถามทั้งฉบับ

สูตรความแปรปรวนของคะแนน

$$S_i^2 = \left[\frac{\sum X^2}{N} \right] - \left[\frac{\sum X}{N} \right]^2$$

กำหนดให้

S_i^2 = ความแปรปรวนของคะแนน

X = คะแนนของแบบสอบถามแต่ละข้อ

N = จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามผลปรากฏว่า สัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นด้านการสอนเท่ากับ 0.80 ด้านบุคลิกภาพเท่ากับ 0.89 และด้านสัมพันธภาพกับนักเรียนเท่ากับ 0.90 ค่าเฉลี่ยของทั้ง 3 ด้านเท่ากับ 0.86 ซึ่งแสดงว่าแบบสอบถามนี้สามารถนำไปใช้เก็บข้อมูลได้

3.2.4 วิธีการดำเนินการส่งแบบสอบถาม

ผู้วิจัยนำหนังสือจากงานธุรการ ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้รับรองการทำการวิจัย แล้วนำไปส่งให้ผู้อำนวยการ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการกรอกแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปให้นักเรียนกรอกด้วยตนเอง จำนวน 168 ชุด ซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 160 ชุด คิดเป็นร้อยละ 95.24

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามทุกฉบับแล้วนำข้อมูลที่แต่ละรายการมาทำการวิเคราะห์ โดยการจัดทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพโดยทั่ว ๆ ไปของนักศึกษา นำมาทำการหาค่าร้อยละจากสูตรการหาค่าร้อยละ

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

กำหนดให้

X = จำนวนคำตอบในแต่ละข้อ

N = จำนวนที่ตอบตามแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อลักษณะของครูเกษตร โดยนำแบบสอบถามมาทำการแจกแจงความถี่ ทำการหาค่าคะแนนเฉลี่ย และหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ ของตามความต้องการที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

สูตรการหาค่าคะแนนเฉลี่ย

$$\mu = \frac{\sum fx}{N}$$

กำหนดให้

μ = คะแนนเฉลี่ย

N = จำนวนทั้งหมด

$\sum fx$ = ผลรวมของความถี่คูณคะแนน

f = ความถี่

แปลค่าโดยนำค่าคะแนนเฉลี่ยที่ได้มาเทียบกับค่าระดับความต้องการดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มีความต้องการมากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มีความต้องการมาก

2.50-3.49 หมายถึง มีความต้องการปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง มีความต้องการน้อย

1.00-1.49 หมายถึง มีความต้องการน้อยที่สุด

การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum fx^2}{N} - \left[\frac{\sum fx}{N} \right]^2}$$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กำหนดให้

- σ = ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 x = ค่าระดับคะแนน
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด
 f = ความถี่ (ประกอบ กรรณสูตร, 2542 : 69)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาถึงสภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544 และ 2) เพื่อศึกษา ลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544 ผลการศึกษานำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร
- 4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตรที่นักเรียนต้องการ

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	65	40.62
หญิง	95	59.38
อายุ		
16 ปี	10	6.25
17 ปี	25	15.63
18 ปี	125	78.12

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภูมิลำเนาเดิมของนักเรียน		
ภาคเหนือ	4	2.50
ภาคกลาง	151	15.63
ภาคใต้	1	0.62
ภาคตะวันออก	3	1.88
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	0.62
ศาสนาที่นักเรียนนับถือ		
พุทธ	146	91.25
คริสต์	6	3.75
อิสลาม	8	5.00
อาชีพของบิดา		
รับราชการ	26	16.25
เกษตรกร	0	0.00
ค้าขาย	28	17.50
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	37	23.12
รับจ้าง	54	33.75
อื่น ๆ	15	9.38
อาชีพของมารดา		
รับราชการ	23	14.38
เกษตรกร	0	0.00
ค้าขาย	23	14.38
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	24	15.00
รับจ้าง	38	23.74
อื่น ๆ	52	32.50

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
คะแนนเฉลี่ยสะสม		
ต่ำกว่า 1.50	1	0.62
1.50-2.00	18	11.25
2.00-2.50	64	40.00
2.50-3.00	33	20.63
3.00-3.50	33	20.63
3.50-4.00	11	6.87

จากตารางที่ 4.1 แสดงสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.38) รองลงมาเป็นเพศชาย (ร้อยละ 40.62) ส่วนใหญ่มีอายุ 18 ปี (ร้อยละ 78.12) รองลงมาอายุ 17 ปี (ร้อยละ 15.63) และอายุ 16 ปี (ร้อยละ 6.25) ภูมิลำเนาของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในเขตภาคกลาง (ร้อยละ 94.38) รองลงมาภาคเหนือ (ร้อยละ 2.5) ภาคตะวันออก (ร้อยละ 1.88) ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 0.62) นักเรียนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 91.25) รองลงมาศาสนาอิสลาม (ร้อยละ 5.00) และศาสนาคริสต์ (ร้อยละ 3.75) บิดาของนักเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 33.75) รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 23.12) ประกอบอาชีพค้าขาย (ร้อยละ 17.50) ประกอบอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 16.25) และอื่น ๆ เช่น วิศวกรและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 9.38) ส่วนมารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ เช่น แม่บ้านและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 32.50) รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 23.74) ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 15.00) และประกอบอาชีพรับราชการและค้าขาย (ร้อยละ 14.38) คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในช่วง 2.00-2.50 (ร้อยละ 40.00) รองลงมาคะแนนเฉลี่ยสะสมในช่วง 2.50-3.00 และ 3.00-3.50 (ร้อยละ 20.63) คะแนนเฉลี่ยสะสมในช่วง 1.50-2.00 (ร้อยละ 11.25) คะแนนเฉลี่ยสะสมในช่วง 3.50-4.00 (ร้อยละ 6.87) และคะแนนเฉลี่ยสะสมในช่วง ต่ำกว่า 1.50 (ร้อยละ 0.62)

4.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร

ตารางที่ 4.2 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอน

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. ครูควรมีความยุติธรรมในการให้คะแนน	4.47	0.82	มาก
2. ครูควรมีความรู้ในวิชาที่จะทำการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ	4.44	0.71	มาก
3. ครูสามารถที่จะแก้ปัญหาและตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล	4.26	0.83	มาก
4. มีวิธีการสอนที่น่าสนใจเหมาะสมกับการสอน	4.23	0.84	มาก
5. มีการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน	4.19	0.74	มาก
6. ครูผู้สอนควรมีความรู้กว้างขวาง	4.14	0.71	มาก
7. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน	4.14	0.85	มาก
8. ในการเรียนภาคปฏิบัติควรให้เด็กได้ลงปฏิบัติจริง	4.13	0.91	มาก
9. ครูควรมีความแม่นยำในเนื้อหาที่จะสอนและอธิบายได้ชัดเจน	4.11	0.87	มาก
10. คำนคว้าหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	4.09	0.84	มาก
11. มีการวางแผนและเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า	4.09	0.77	มาก
12. ครูควรที่จะรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอนก่อนทำการสอน	4.04	0.84	มาก
13. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามและแสดงออกบ้าง	3.87	0.88	มาก
14. ครูควรเข้าสอนตรงเวลาและเลิกสอนตรงเวลา	3.81	1.09	มาก
15. ครูควรมีการทบทวนความรู้ก่อนการสอนทุกครั้งที่ยังสอน	3.74	0.87	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ ต้องการ
16. ครูควรมีการติดตามผลความก้าวหน้าของงานที่ให้นักเรียนทำทุกครั้ง	3.35	1.75	ปานกลาง
17. ควรมีการทดสอบย่อยเมื่อสอนจบบทเรียน	3.02	1.04	ปานกลาง
รวม	4.01	-	มาก

จากตารางที่ 4.2 แสดงความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอนพบว่า มีระดับความต้องการคุณลักษณะด้านการสอนในระดับปานกลางอยู่ 2 รายการ คือ 1) ครูควรมีการติดตามผลความก้าวหน้าของงานที่ให้นักเรียนทำทุกครั้ง (3.35) และ 2) ควรมีการทดสอบย่อยเมื่อสอนจบบทเรียน (3.02) ส่วนรายการอื่น ๆ มีระดับความต้องการมาก มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.01 และมีระดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) ครูควรมีความยุติธรรมในการให้คะแนน (4.47) 2) ครูควรมีความรู้ในวิชาที่จะทำการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (4.44) และ 3) ครูสามารถที่จะแก้ปัญหาและตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล (4.26)

ตารางที่ 4.3 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพ

รายการ	ค่าคะแนน เฉลี่ย	ค่าส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับ ความ ต้องการ
1. วางตัวเป็นกลางไม่มีอคติกับนักเรียน	4.37	0.93	มาก
2. ใช้อารมณ์ขันได้อย่างเหมาะสม	4.34	0.88	มาก
3. มีความศรัทธาในวิชาชีพครู	4.31	0.81	มาก
4. เป็นคนที่มีจิตใจหนักแน่นยอมรับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล	4.30	0.87	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
5. มีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ	4.24	0.68	มาก
6. การพุดจาสุภาพถูกกาลเทศะ	4.24	0.78	มาก
7. มีการแสดงท่าทางในการสอนที่จูงใจผู้เรียน	4.24	1.46	มาก
8. ไม่แสดงออกซึ่งความเบื่อหน่ายให้นักเรียนเห็น	4.19	0.85	มาก
9. มีลักษณะของการเป็นผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดี	4.16	0.77	มาก
10. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน	4.16	0.79	มาก
11. มีความขยัน และเป็นคนที่มีความหวังไวกระดับกระแฉ่ง	4.15	0.73	มาก
12. มีความตรงต่อเวลา	4.13	0.85	มาก
13. สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ในขณะที่ทำการสอน	4.12	0.81	มาก
14. แสดงออกถึงการให้กำลังใจและการชื่นชมในขณะที่ยังปฏิบัติงาน	4.08	0.79	มาก
15. การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย รัศมูเหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ	4.06	0.91	มาก
16. มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา	4.03	0.77	มาก
17. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง	4.03	0.78	มาก
18. การพุดจาต้องมีความถูกต้องตามอักขระวิธี	3.76	0.96	มาก
19. มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการสอน	3.61	0.93	มาก
รวม	4.11	-	มาก

จากตารางที่ 4.3 แสดงความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพ พบว่า มีระดับความต้องการในระดับมากทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.11 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) วางตัวเป็นกลางไม่มีอคติกับนักเรียน (4.37) 2) ใช้อารมณ์ ขบขันได้อย่างเหมาะสม (4.34) และ 3) มีความศรัทธาในวิชาชีพครู (4.31)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.4 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน

รายการ	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับความต้องการ
1. มีความเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน	4.46	0.17	มาก
2. มีน้ำใจที่เอื้อเพื่อ ช่วยเหลือศิษย์	4.38	0.69	มาก
3. มีความปรารถนาดีกับนักเรียนเสมอต้นเสมอปลาย	4.37	0.75	มาก
4. มีความรักในการสอนและการอบรมศิษย์	4.33	0.66	มาก
5. ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียนทุกคนและมีความเป็นกันเอง	4.31	0.73	มาก
6. ยินดีที่จะรับฟังปัญหาและพร้อมที่จะให้คำปรึกษา	4.29	0.73	มาก
7. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ	4.28	0.72	มาก
8. เสียสละผลประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อผลประโยชน์ของศิษย์	4.25	0.81	มาก
9. อภัยแก่นักเรียนที่รู้ว่าตัวเองผิดและพยายามแก้ไข	4.12	1.18	มาก
10. สามารถที่จะเข้าถึงสภาพของจิตใจและปัญหาของนักเรียนได้	4.08	0.77	มาก
11. มีความสนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.08	0.68	มาก
12. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวบ้าง	4.06	0.82	มาก
13. เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน	3.91	0.87	มาก
14. เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าพบเป็นรายบุคคล	3.89	0.81	มาก
รวม	4.20	-	มาก

จากตารางที่ 4.4 แสดงความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน พบว่า มีระดับความต้องการในระดับมากทุกรายการ มีค่าคะแนนเฉลี่ยรวม 4.20 และมีลำดับความต้องการตามค่าคะแนนเฉลี่ยดังนี้ 1) มีความเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน (4.46) 2) มีน้ำใจที่เอื้อเพื่อ ช่วยเหลือศิษย์ (4.38) และ 3) มีความปรารถนาดีกับนักเรียนเสมอต้นเสมอปลาย (4.37)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 สรุปความต้องการคุณลักษณะของครูเกษียณที่นักเรียนต้องการโดยรวม

รายการ	นักเรียน N = 160	
	ค่าคะแนนเฉลี่ย	ระดับความต้องการ
1. คุณลักษณะของครูเกษียณด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน	4.20	มาก
2. คุณลักษณะของครูเกษียณด้านบุคลิกภาพ	4.11	มาก
3. คุณลักษณะของครูเกษียณด้านการสอน	4.01	มาก
รวม	4.10	มาก

จากตารางที่ 4.5 แสดงสรุปความต้องการคุณลักษณะของครูเกษียณที่นักเรียนต้องการโดยรวม ซึ่งมีลำดับความต้องการดังนี้ 1) คุณลักษณะของครูเกษียณด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน (4.20) 2) คุณลักษณะของครูเกษียณด้านบุคลิกภาพ (4.11) และ 3) คุณลักษณะของครูเกษียณด้านการสอน (4.01)

4.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษียณที่นักเรียนต้องการ

จากแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ให้นักเรียนเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษียณ ที่นักเรียนต้องการ มีข้อมูลดังต่อไปนี้

1. มีความเป็นมิตรและเป็นกันเองกับนักเรียน มีอารมณ์ขัน สนุกสนานเฮฮา
2. มีการลงปฏิบัติจริง
3. ใจดี และมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อนักเรียน
4. อดทนต่อสภาพของนักเรียน
5. ไม่เครียดมากเกินไป ไม่จู้จุกจิก
6. ให้คำปรึกษาได้และเข้าใจปัญหาของนักเรียน
7. ไม่ดูและใช้อารมณ์กับนักเรียน มีเหตุผลและรู้จักให้อภัย
8. งานที่มอบหมายควรมีความเหมาะสมกับนักเรียน
9. ควรกวาดขันเรื่องงานกลุ่มเมื่อนักเรียนบางคน ไม่รวมมือ
10. ดูแลรักษาห้องเรียนให้เรียบร้อย
11. ให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
12. ไม่มีอคติกับนักเรียนและมีความเสมอภาคกับนักเรียนทุกคน
13. ไม่เข้มงวดเกินไป ให้คะแนนง่าย ๆ และให้คะแนนอย่างยุติธรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

14. มีความรู้รอบตัวสามารถแนะนำนักเรียนได้
15. มีความรัก ความเมตตาต่อนักเรียน เข้าใจและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน
16. เปิดโอกาสให้นักเรียนสอบถามได้ตลอดเวลา
17. พูดยเสียงดังฟังชัด พูดยาสุภาพ แต่งกายรัดกุม
18. สามารถอธิบายรายละเอียดในการเรียนการสอนให้เข้าใจได้อย่างชัดเจน
19. มีการเตรียมการสอน มีวิธีการสอนที่จูงใจนักเรียนและมีอุปกรณ์การสอนเพียงพอ
20. มีความรู้ในรายวิชาที่สอนเป็นอย่างดี
21. ไม่แสดงความเบื่อหน่าย
22. สามารถควบคุมชั้นเรียนได้

4.4 วิจารณ์ผล

จากผลการศึกษาสภาพโดยทั่วไปของนักเรียน พบว่านักเรียนเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย อายุของนักเรียนส่วนมากจะอยู่ระหว่าง 16-18 ปี เพราะเป็นช่วงที่อยู่ระหว่างการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ภูมิลำเนาของนักเรียนส่วนมากจะอยู่ในภาคกลาง ส่วนภาคอื่น ๆ มีอยู่น้อยมากเพราะโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ เป็นโรงเรียนที่อยู่ในกรุงเทพฯ ฯ นักเรียนส่วนใหญ่จะเป็นเด็กกรุงเทพฯ ศาสนาที่นักเรียนนับถือส่วนใหญ่จะนับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอื่น ๆ มีบ้างเล็กน้อยอาชีพของบิดาของนักเรียน ส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพรับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขายและรับราชการ ส่วนมารดาของนักเรียนส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพ แม่บ้าน พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว ค้าขาย และรับราชการ ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียน ส่วนมากจะอยู่ระหว่าง 2.00-2.50 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรมเป็นนักเรียนที่เรียนสายศิลป์ และเป็นนักเรียนห้องท้าย ๆ ซึ่งคะแนนเฉลี่ยสะสมจะอยู่ในช่วงนี้เป็นส่วนใหญ่

จากผลการศึกษาคณะลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นักเรียนมีความต้องการคณะลักษณะของครูเกษตร ด้านสัมพันธภาพกับนักเรียนในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ คอเลาะ (2541 : ข) ได้ทำการวิจัยเรื่องคณะลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับคณะลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรด้านมนุษยสัมพันธ์ในระดับมากเช่นเดียวคั้น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากว่า ปัจจุบันนี้ ครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพต่อกันน้อยมาก อาจเนื่องมาจากว่าครูในปัจจุบันอาจคิดว่ามีหน้าที่ แค่เข้ามาสอน พอสอนเสร็จแล้วก็หมดหน้าที่ของครู จึงทำให้สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนน้อยลง ซึ่งบางครั้ง

นักเรียนอาจมีปัญหาวางอย่างที่ต้องการคำปรึกษา แต่ไม่รู้ว่าจะปรึกษาใคร ถ้าครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน นักเรียนก็จะเกิดความไว้วางใจและกล้าที่จะเข้ามาปรึกษาปัญหาต่าง ๆ

ส่วนความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพนักเรียนต้องการในระดับมาก เป็นที่รู้กันอยู่แล้วว่าครูคือแบบอย่างของนักเรียน บุคลิกภาพของครูก็สำคัญครูควรแต่งกายเหมาะสมถูกกาลเทศะและพูดจาสุภาพเรียบร้อย เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับเจริญ ไวรวัจนกุล (2532 : 252) ได้กล่าวไว้ว่าบุคลิกภาพของครูที่ดีคือ มีรูปร่างท่าทางดี มีใบหน้าสะอาด ตัดผมเรียบร้อย สุภาพ เสื้อผ้าสะอาด สวมเสื้อผ้าเหมาะสมกับกาลเทศะ รักษาท่าทางให้ดูสง่างาม

ส่วนความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอนของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุชาติ บุญมา (2538 : ก) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ครูเกษตรในอุดมคติของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมฉะเชิงเทรา พบว่า ครูเกษตรในอุดมคติของนักศึกษาด้านการสอนอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นักเรียนอาจคิดว่าถ้าครูมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียนและครูมีบุคลิกภาพที่ดีแล้ว ก็จะทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จได้ และจะทำให้นักเรียนเกิดความเกรงใจและมีความนับถือในตัวครู ก็จะทำให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียน ทำให้การเรียนการสอนประสบความสำเร็จ

จากการวิจัยครั้งนี้พบว่า นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นางสาวจิตอารีย์ บุตรประเสริฐ (2538 : ข) ซึ่งได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความต้องการด้านมนุษยสัมพันธ์มากเป็นอันดับ 1 ทั้งนี้ด้วยเหตุที่ว่า โดยส่วนมากแล้วการผลิตครูเกษตรจะมุ่งเน้นด้านความรู้ ความสามารถทางวิชาการและด้านการสอน จนอาจให้ความสำคัญของด้านมนุษยสัมพันธ์กับนักเรียนน้อยลงไปกว่าที่ควรจะเป็น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตรมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544 และเพื่อศึกษาลักษณะของครูเกษตรตามความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ปีการศึกษา 2544

ประชากรที่ใช้ศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ จำนวน 160 คน

สำหรับการวิเคราะห์ ใช้ค่าร้อยละ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การศึกษาสภาพทั่วไปของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ สามารถสรุปได้ดังนี้ จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 59.38) มีอายุ 18 ปี (ร้อยละ 78.13) มีภูมิลำเนาในเขตภาคกลาง (ร้อยละ 94.38) นับถือศาสนาพุทธ (ร้อยละ 91.25) บิดาประกอบอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 33.75) มารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นอาชีพแม่บ้านและรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 32.50) คะแนนเฉลี่ยสะสมของนักเรียนอยู่ในช่วง 2.00-2.50 (ร้อยละ 40.00)

5.1.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร

จากการศึกษาความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร พบว่านักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียนในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ สามารถสรุปได้ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอน

จากการศึกษาความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอนพบว่า นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.01) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายการ พบว่า มีรายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางอยู่ 2 รายการ คือ 1) ควรมีการทดสอบย่อยเมื่อสอนจบบทเรียน (3.02) และ 2) ครูควรมีการติดตามผลความก้าวหน้าของงานที่ให้นักเรียนทำทุกครั้ง (3.35) ส่วนรายการอื่น ๆ มีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งรายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยมาก 3 รายการแรกคือ 1) ครูควรมีความยุติธรรมในการให้คะแนน (4.47) 2) ครูควรมีความรู้ในวิชาที่จะทำการสอน ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ (4.44) และ 3) ครูสามารถที่จะแก้ปัญหาและตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล (4.26)

คุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพ

จากการศึกษาความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพ พบว่า นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านบุคลิกภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า ทุกรายการมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งรายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย มาก 3 รายการแรก คือ 1) วางตัวเป็นกลางไม่มีอคติกับนักเรียน (4.37) 2) ใช้ อารมณ์ขันได้อย่างเหมาะสม (4.34) และ 3) มีความศรัทธาในวิชาชีพครู (4.31)

คุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน

จากการศึกษาความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.20) เมื่อพิจารณาเป็นรายการพบว่า ทุกรายการมีค่าคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งรายการที่มีค่าคะแนนเฉลี่ย มาก 3 รายการแรก คือ 1) มีความเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน (4.46) 2) มีน้ำใจที่เอื้อเพื่อ ช่วยเหลือศิษย์ (4.38) และ 3) มีความปรารถนาดีกับนักเรียนเสมอ ดันเสมอปลาย (4.37)

สรุป ความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรในภาพรวมของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีความต้องการคุณลักษณะของครูเกษตรใน 3 ด้าน โดยรวมอยู่ในระดับมาก (4.10)

5.1.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตรที่นักเรียนต้องการ

จากการศึกษาข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตร ที่นักเรียนต้องการในแบบสอบถามตอนที่ 3 เป็นคำถามแบบปลายเปิด ให้นักเรียนเขียนข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตร ที่นักเรียนต้องการ พบว่า คุณลักษณะของครูเกษตรที่นักเรียนต้องการ นอกเหนือจากที่กำหนดในแบบสอบถามมากที่สุด 3 รายการ คือ 1) มีความเป็นมิตรและเป็นกัน

เองกับนักเรียน และมีอารมณ์ขัน สนุกสนานเฮฮา 2) ใจดีและมีน้ำใจต่อนักเรียน และ 3) มีความรัก ความเมตตาต่อนักเรียน เข้าใจและเอาใจใส่ดูแลนักเรียน

5.2 ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการศึกษาวิจัย

จากการศึกษาความต้องการของคุณลักษณะของครูเกษียณที่นักเรียนต้องการพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจ และให้ความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ คุณลักษณะของครูเกษียณด้านสัมพันธภาพที่นักเรียนต้องการในระดับมากเป็นอันดับ 1 เช่น ความเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน มีน้ำใจที่เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือศิษย์ และมีความปรารถนาดีกับนักเรียนกับนักเรียนเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งการที่คนเราจะอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขนั้นทุกคนในสังคมก็ควรจะมีความเป็นมิตรซึ่งกันและกัน มีน้ำใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สังคมในโรงเรียนแม้ว่าจะเป็นสังคมเล็ก ๆ สังคมหนึ่ง แต่การปลูกฝังจากครูอาจารย์ การเป็นแบบอย่างที่ดีของครูอาจารย์ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ในสิ่งที่ดี ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของนาย มานะ คอละละ (2541 : 30) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรตามความคิดเห็นของนักศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี นราธิวาส พบว่า นักศึกษามีความต้องการคุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรดำรงมนุษยสัมพันธ์ในระดับมากที่สุด คือ วางตนได้เหมาะสมกับกาลเทศะ สังคมและบุคคล มีธรรมาศัยไมตรี สนใจให้ความร่วมมือและช่วยเหลืองานส่วนรวม ปรับตัวเข้ากับบุคคลได้ทุกระดับ ทุกเพศ ทุกวัย ให้ความสนใจและเป็นกันเอง รับฟังความคิดเห็นของนักศึกษาและคนอื่น มีความเอื้ออาทร สุภาพอ่อนโยน ไม่ถือตัว และนายมานะ คอละละยังกล่าวไว้ว่าการที่คนเราจะอยู่ในสังคมได้นั้น -ควรที่จะรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นบ้าง โดยเฉพาะครูสอนวิชาเกษตร

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเรื่องนี้ โดยศึกษาคุณลักษณะของครูเกษียณที่พึงประสงค์ของอาจารย์หัวหน้าหมวดวิชาเกษตรกรรมของโรงเรียนต่าง ๆ
2. ในการทำการวิจัยครั้งต่อไปไม่ควรทำแบบสอบถามที่มีคำถามมากเกินไปควรมีการ ตั้งคำถามที่มีความรัดกุมเข้าใจง่าย
3. ควรมีการทำวิจัยเรื่องนี้กับโรงเรียนอื่น ๆ ไม่ใช่เฉพาะโรงเรียนเดียวเท่านั้น เพื่อที่จะได้ทราบถึงความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษียณว่ามีความต้องการอย่างไร มีความแตกต่างหรือเหมือนกันอย่างไรในแต่ละโรงเรียน

บรรณานุกรม

- กัญญา สุนทรไชยา. 2537. ครูในอุดมคติของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 57 น.
- ไกรนุช ศิริพุด. 2530. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล นิยมวิทยา (แผนกการพิมพ์). 188 น.
- จิตอารีย์ บุตรประเสริฐ. 2538. ความต้องการเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษาฝึกสอนวิชาเกษตรที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 62 น.
- เจริญ ไวรวิจกุล. 2532. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. 317 น.
- ธีรพล รักขพันธ์. 2541. คุณลักษณะของครูเกษตรที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพรตพิทยพยัต ปีการศึกษา 2541. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 56 น.
- ประคอง กรรณสูตร. 2542. สถิติเพื่อการศึกษาวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. ภาควิชาครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์. 335 น.
- มานะ ดอละ. 2541. คุณลักษณะของครูสอนวิชาเกษตรตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีนครราชสีมา. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 43 น.
- ยนต์ ชุ่มจิต. 2530. ความเป็นครู. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์. 306 น.
- รมณีย์ อาภาภิรม. 2531. วิธีสอนวิชาเกษตร. กรุงเทพฯ : ภาควิชาครุศาสตร์เกษตร คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 80 น.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. 2538. วิธีการวิจัยการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์. 310 น.
- ลัดดา เสนาวงษ์. 2532. ความเป็นครู. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : พิธิฐ์การพิมพ์. 264 น.
- วิจิตร ศรีสอ้านและคณะ. 2530. เอกสารการสอนชุดวิชาพื้นฐานทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 6. มปท : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา. 420 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม (ต่อ)

- จิตร อาวะกุล. 2535. หลักการส่งเสริมการเกษตร. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช. 310 น.
- สหมณฑล ละอองนวล. 2538. ความต้องการของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรกรรมสุพรรณบุรีที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 51 น.
- สามารถ มีมา. 2539. คุณลักษณะของครูเกษตรที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีกำแพงเพชร. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 51 น.
- สุชาติ บุญมา. 2538. ครูเกษตรในอุดมคติของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีฉะเชิงเทรา. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 51 น.
- อรุณี ลิ้มศิริและปัญญาฉัตร กล่อมชุ่ม. 2542. งานเกษตรพื้นฐาน. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช. 264 น.
- เอี่ยมพร พิมพ์ไกร. 2536. คุณลักษณะของอาจารย์ที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของนักศึกษาสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. กรุงเทพฯ : ปัญหาพิเศษครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง. 51 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

เรื่อง ความต้องการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เลือกเรียนวิชาเกษตรกรรม โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร

ผู้ทำการวิจัย นางสาวเบญจวรรณ แจ่มเจริญ
ภาควิชา ครุศาสตร์เกษตร
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน
  - ตอนที่ 2 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร
  - ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษตรที่นักเรียนต้องการ
2. โปรดอ่านคำชี้แจงแบบสอบถามในแต่ละตอนให้เข้าใจก่อนที่จะตอบแบบสอบถาม
3. โปรดกรอกแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ
4. ข้อมูลที่ท่านตอบในแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลต่อการเรียนของท่านแต่ประการใด และคำตอบของท่านจะถูกเก็บไว้เป็นความลับ

งานวิจัยในครั้งนี้จะสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีก็ต่อองอาศัยความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริง

ขอขอบคุณ
นางสาวเบญจวรรณ แจ่มเจริญ
ผู้ทำการวิจัย

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของนักเรียน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) หน้าข้อความที่เป็นจริง หรือเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดไว้ให้สมบูรณ์

1. เพศ

( ) ชาย ( ) หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ภูมิลำเนาเดิมของนักเรียน

( ) ภาคเหนือ ( ) ภาคกลาง ( ) ภาคใต้

( ) ภาคตะวันออก ( ) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

4. ศาสนาที่นักเรียนนับถือ

( ) พุทธ ( ) คริสต์ ( ) อิสลาม

( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

5. อาชีพของบิดา

( ) รับราชการ ( ) เกษตร ( ) ค้าขาย
( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว ( ) รับจ้าง ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

6. อาชีพของมารดา

( ) รับราชการ ( ) เกษตร ( ) ค้าขาย
( ) ประกอบธุรกิจส่วนตัว ( ) รับจ้าง ( ) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

7. คะแนนเฉลี่ยสะสมในปัจจุบันของนักเรียน

( ) ต่ำกว่า 1.50 ( ) 1.50-2.00 ( ) 2.00-2.50

( ) 2.50-3.00 ( ) 3.00-3.50 ( ) 3.50-4.00

ตอนที่ 2 ความต้องการของนักเรียนที่มีต่อคุณลักษณะของครูเกษตร

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่ามีระดับความต้องการ
คุณลักษณะของครูเกษตรในด้านนั้น ๆ ดังนี้

- 5 หมายถึง คุณลักษณะที่ท่านมีความต้องการ มากที่สุด
- 4 หมายถึง คุณลักษณะที่ท่านมีความต้องการ มาก
- 3 หมายถึง คุณลักษณะที่ท่านมีความต้องการ ปานกลาง
- 2 หมายถึง คุณลักษณะที่ท่านมีความต้องการ น้อย
- 1 หมายถึง คุณลักษณะที่ท่านมีความต้องการ น้อยที่สุด

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
ด้านการสอน					
1. ครูควรมีความรู้ในวิชาที่จะทำการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ					
2. มีการจัดเตรียมอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาที่สอน					
3. มีการวางแผนและเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า					
4. ค้นคว้าหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ					
5. มีวิธีการสอนที่น่าสนใจเหมาะสมกับการสอน					
6. มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน					
7. ครูควรมีความแม่นยำในเนื้อหาที่จะสอนและอธิบายได้ชัดเจน					
8. ครูควรที่จะรู้และเข้าใจวัตถุประสงค์ของการสอนก่อนทำการสอน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	5	4	3	2	1
9. ครูสามารถที่จะแก้ปัญหาและตอบคำถามได้อย่างมีเหตุผล					
10. ในการเรียนภาคปฏิบัติควรให้เด็กได้ลงปฏิบัติจริง					
11. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ซักถามและแสดงออกบ้าง					
12. ครูควรเข้าสอนตรงเวลาและเลิกสอนตรงเวลา					
13. ครูควรมีการทบทวนความรู้เก่าก่อนการสอนทุกครั้ง					
14. ครูผู้สอนควรมีความรู้กว้างขวาง					
15. ควรมีการทดสอบย่อยเมื่อสอนจบบทเรียน					
16. ครูควรมีการติดตามผลงานความก้าวหน้าของงานที่ให้ให้นักเรียนทำทุกครั้ง					
17. ครูควรมีความยุติธรรมในการให้คะแนน					
ด้านบุคลิกภาพ					
1. มีการแสดงท่าทางในการสอนที่ดึงดูดใจผู้เรียน					
2. สามารถควบคุมชั้นเรียนได้ในขณะที่ทำการสอน					
3. แสดงออกถึงการให้กำลังใจและการชื่นชมในขณะที่เด็กปฏิบัติงาน					
4. มีความเชื่อมั่นในตัวเอง					
4. การแต่งกายสุภาพเรียบร้อย รัศมูเหมาะสมกับกิจกรรมที่ทำ					
6. การพูดจาสุภาพถูกกาลเทศะ					
7. ใช้อารมณ์ขันได้อย่างเหมาะสม					
8. มีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด 5	มาก 4	ปานกลาง 3	น้อย 2	น้อยที่สุด 1
9. วางตัวเป็นกลาง ไม่มีอคติกับนักเรียน					
10. มีความขยัน และเป็นคนที่มีความว่องไวกระฉับกระเฉง					
11. มีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
12. มีลักษณะของการเป็นผู้นำและการเป็นผู้ตามที่ดี					
13. มีความตรงต่อเวลา					
14. การพูดจาต้องมีความถูกต้องตามอักขระวิธี					
15. ไม่แสดงออกซึ่งความเบื่อหน่ายให้นักเรียนเห็น					
16. มีการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอยู่ตลอดเวลา					
17. เป็นคนที่มีจิตใจหนักแน่นยอมรับสถานการณ์ต่าง ๆ อย่างมีเหตุผล					
18. มีความศรัทธาในวิชาชีพครู					
19. มีการสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมในการสอน					
ด้านสัมพันธภาพกับนักเรียน					
1. มีความสนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
2. ยินดีที่จะรับฟังปัญหาและพร้อมที่จะให้คำปรึกษา					
3. เปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าพบเป็นรายบุคคล					
4. สามารถที่จะเข้าถึงสภาพของจิตใจและปัญหาของนักเรียนได้					
5. ให้ความใกล้ชิดกับนักเรียนทุกคนและมีความเป็นกันเอง					
6. มีความปรารถนาดีกับนักเรียนเสมอต้นเสมอปลาย					
7. ให้อภัยแก่นักเรียนที่รู้ว่าตัวเองผิดและพยายามแก้ไข					
8. เปิดโอกาสให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการ	ระดับความต้องการ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
	5	4	3	2	1
9. มีความรักในการสอนและการอบรมศิษย์					
10. มีน้ำใจที่เอื้อเพื่อช่วยเหลือศิษย์					
11. เสียสละผลประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อผลประโยชน์ของศิษย์					
12. มีความเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน					
13. ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ					
14. มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นส่วนตัวบ้าง					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูเกษียณ ที่นักเรียนต้องการ

คำชี้แจง : ท่านมีความประสงค์ที่จะให้ครูเกษียณมีลักษณะอย่างไร ตามความต้องการของตัวเอง (โดยให้ท่านเรียงลำดับความสำคัญที่ท่านมีความต้องการมากที่สุดตามที่ท่านเห็นสมควร)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....
- 7.....
- 8.....
- 9.....
- 10.....

ขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลเป็นจริงทุกประการ ในครั้งนี้

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ
นางสาวเบญจวรรณ แจ่มเจริญ
ผู้ทำการวิจัย